

Vägen till tillgänglighet

Inledning/sammanfattning

Region Västerbotten har tagit del av delbetänkandet och ställer sig positiva till ett mer långsiktigt och strategiskt tillgänglighetsarbete. Vikten av ökad samverkan inom och mellan huvudmän och vårdgivare för att uppnå högre tillgänglighet, ökad personcentrerad vård och kontinuitet för patienten. Regionen instämmer även till stora delar av de förslag som delbetänkandet presenterar och delar av förslagen tillämpas redan i regionen och diskuteras därav inte ytterligare i vårt svar. De områden som vi önskar belysa eller diskutera ytterligare beskrivs nedan.

Regionala handlingsplaner för ökad tillgänglighet

Regionen ställer sig positiv till arbetet med regionala handlingsplaner (5.6.3) med målnivåer och att det ska ses som ett användbart verktyg för verksamhet och ledning för att nå bättre tillgänglighet. Handlingsplanerna bör följa regionens ordinarie planerings- och uppföljningssystem och även beakta det långsiktiga arbetet.

Region Västerbotten är mycket tveksam till förslaget att en kommitté ska tillsättas (5.6.4) för utökad statlig uppföljning. Regionen har lång tradition av verksamhetsutveckling och även en egen enhet (Memeologen) som arbetar med utvecklingsfrågor nära verksamhet och ledning. Regionen ställer sig därför osäkra till nyttan av en utomstående part i detta i den form som presenteras i delbetänkandet. Regionens anser att de utvecklingsarbeten som är hållbara över tid är de som engagerar och/eller skapas från medarbetare och chefer ute i vårdverksamhet som dagligen möter patienter, detta med dialog och förankring på hög ledningsnivå. Vi följs och utvärderas även redan av flera andra myndigheter rörande tillgänglighet, och väntetider och har en ständig dialog om tillgänglighetsfrågor med övriga regioner, myndigheter och SKR. Regionen befarar även att en kommitté skapar ökad administrativ tidsåtgång som bättre kan användas för verksamhetsnära interna dialoger och utveckling. Vidare finns det en otydlighet vilket mandat en kommitté har i förhållande till regionens ledning och på vilken nivå dialogerna ska hanteras.

Sammanfattningsvis så vill Region Västerbotten i samma utsträckning som utredningen uttrycker förbättra patienternas tillgänglighet genom ett flertal olika åtgärder men understryker vikten av att detta arbete bör göras inom regionen och nära verksamheterna med fördel inom de norra regionerna för fortsatt tillit och engagemang.

Effektivt resursutnyttjande och kortare väntetider genom information om patienters valmöjligheter

Utred förutsättningarna för ett nationellt vårdsöksystem (6.11.4)

Region Västerbotten vill framhålla att det är en komplex verklighet som i nuläget inte enkelt går att översätta i ett nationellt system. Regionerna har olikheter i organisationer och vårddokumentationssystem, offentlig och privat verksamhet, juridiska begränsningar, olika upphandling och ekonomiska ersättningsmodeller. Regionen ställer sig i nuläget tveksam till ett nationellt vårdsöksystem men positiv till samarbete med övriga regioner i norr. Region Västerbotten ser det geografiska samarbetet som en förutsättning för att effektivt kunna samnyttja vårdutbud och

personella resurser på ett optimalt sätt och en utredning för att påbörja ett utökat samarbete finns redan påbörjat tillsammans mellan Regionerna Västerbotten, Norrbotten, Västernorrland och Jämtland Härjedalen

Information och andra kunskapshöjande insatser om patientens valmöjligheter (6.11.5)

Region Västerbotten anser att information och kunskapshöjande insatser om vårdgaranti och patientens valmöjligheter är en viktiga och behöver utvecklas. Socialstyrelsen bör göra insatser i nära samverkan med regionerna. Regionerna har det yttersta ansvaret för att informera sina medborgare om vårdgaranti, regionerna har även de naturliga kommunikationskanaler som når ut till målgruppen från en känd avsändare.

Nationellt samordnad hälso- och sjukvårdsrådgivning

Utredningen föreslår att det införs nya bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) 7 kap. 8 a §

Särskild bestämmelse om samverkan

(8.11.2) Norra sjukvårdsregionerna har sedan många år tillbaka en god samverkan rörande 1177 vårdguiden på telefon vid till exempel utbildningsdagar och arbetsplatsträffar. Samverkan sker varje natt enligt upprättat avtal samt vid regionala driftsstörningar. Detta säkerställer att tjänsten erbjuds dygnet runt. Vid större händelser /driftsstörningar längre än 2 timmar så aktiveras tjänsten nationell samverkan. Region Västerbotten delar samma tekniska lösning som 19 andra regioner och bistår med att ta samtal från den nationella kön.

Region Västerbotten ställer sig positiv till nationell samverkan rörande vårdguiden på telefon i delar som utveckling av gemensamma riktlinjer, utbildningsinsatser, system för att stödja medicinska råd och beslutsstöd, översättning, tolktjänster och dylikt men vill behålla det goda samarbetet i norr och understryker vikten av god geografisk lokalkännedom och kunskap om vårdutbud för att på bästa sätt kunna hjälpa medborgaren till god och nära vård.

De geografiska och organisatoriska skillnaderna i riket gör att Region Västerbotten ställer sig mycket tveksamma till att generellt utvidga samarbetet med 1177 vårdguiden på telefon ytterligare i nuläget. Efter den pilotstudie med nationell samverkan från 2016 som beskrivs i delbetänkandet (8.3.3) fick den norra regionen längre svarstider och personalens arbetsmiljö försämrades.

1177 vårdguiden på webben är allmänt känd i regionen och bistår även med regional och lokal information. Det finns i regionen ett utvecklat samarbete mellan vårdguiden på telefon och webb för snabb informationsspridning, vilket till exempel underlättat arbetet under pandemin. Regioner ser även att utveckling av fler förbindelser för interaktiva kontaktytor behövs för att möta medborgarnas behov. Regioner bedömer att det finns behov av ytterligare utveckling av den nationella webbredaktionens ansvar och samordning i landet. Det finns goda intentioner och förslag till samordning av till exempel textöversättningar men inte tillfredsställande kapacitet på nationell nivå.

Utredningen föreslår att det införs nya bestämmelser i hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) 7 kap. 3 §, 4 §, 5 §

(8.11.3, 8.11.4, 8.11.5) Region Västerbotten ställer sig positiv till förordningarna och mycket tillämpas redan i stor utsträckning. En förutsättning för samarbete mellan regionerna är att alla har gemensam digital infrastruktur som stödjer detta. Den nationella redaktionen bör få ett tydligare uppdrag att samordna webbplatsen 1177 vårdguiden och de tjänster som är generella över landet, till exempel översättningar av olika språk.

Vidareutveckling av överenskommelsen om ökad tillgänglighet

Region Västerbotten ställer sig positiv till en vidareutveckling av tillgänglighetsöverenskommelsen (kap. 9) och att den omfattar fler delar av vårdkedjan än enbart specialistvård som tidigare överenskommelser. Regionen vill även lyfta fler indikationer på god tillgänglighet än de som mäter vårdgarantins tidsgränser. I Hälso- och sjukvårdsbarometern fångas befolkningens attityder till hälso- och sjukvård. Undersökningen har samlat in svar från befolkningen sedan 2010 och i den ställs frågor om bland annat syn på både förtroende och väntetider till vård vid hälsocentraler samt sjukhus. Svaren i Hälso- och sjukvårdsbarometern kan komplettera den mätning som görs av vårdgarantins tidsgränser för en bredare kunskapsbas för analys och planering av aktiviteter. Förslaget att utöka den nationella patientenkäten med frågor om tillgänglighet ser regionen positivt på. Svaren kan användas, både på nära verksamhetsnivå och aggregerat på regionnivå för att nyansera patienters syn på tillgänglighet.

Regionen vill även understryka att överenskommelsen bör vara flerårig för att slippa den ryckighet som uppstår när ett prestationskrav ska genomföras på ett fåtal månader. Utvecklingsarbete kräver i regel uthållighet för att nå en stadigvarande effekt. Region Västerbotten instämmer i förslaget till fördelningsmodell i tillgänglighetsöverenskommelsen och tycker det är bra med en separat fördelning till barn- och ungdomspsykiatri (9.8.4). Rörande återbesök i primärvården (9.8.2) ser regionen även som en möjlighet att i högre utsträckning fånga uppföljning av kroniskt sjuka patienter.

Fortsatt arbete med förbättrad väntetidsstatistik

Region Västerbotten stämmer in i förslaget om förbättrad kvalitet på inrapporterade data liksom förbättrad presentation av data via SKR (9.9). Kvalitetssäkring av inrapporterade mått är ett ständigt pågående och oerhört viktigt arbete. Region Västerbotten vill här framhålla att även i detta arbete krävs långsiktighet och visst tålamod i processen. Presentationen av data på vantetider.se bör vara användarvänlig och anpassad för den målgrupp den vänder sig till. Medborgare, myndigheter och media ska enkelt finna indikatorer och vårdgivare för kvalitetsgranskning och jämförelser. En genomtänkt och viss återhållsamhet i snabba förändringar av indikatorer och modeller till förmån för kvalitetssäkrade data ser regionen som en förutsättning för att lyckas.

Utvidgad och fördjupad granskning av väntetidsdatabasen

Region Västerbotten vill liksom delbetänkandet ha en god kvalitet både i den egna uppföljningen och i väntetidsdatabasen. I denna granskning (9.10) är det viktigt att inkludera de arbeten som pågår från SKR och regioner rörande samsyn, tolkningar, riktlinjer och dylikt.

Övriga kommentarer

Region Västerbotten är positiv till ambitionen är att binda samman tillgänglighetsfrågorna i högre utsträckning med God och nära vård (kap.7) så att det inte blir separata spår. Regionen är också positiv till att alla överenskommelser rörande tillgänglighet samlas i den mån detta är möjligt (5.6.2). Vidare så är det viktigt, som betänkandet beskriver, med en långsiktighet i tillgänglighetsarbetet, både vad gäller lagjusteringar, överenskommelser och i det sjukvårdsregionala arbetet.